

Přeshraniční fúze na vzestupu – nebo ne?

Iveta Plucarová – Jana Skálová*

Abstrakt:

V roce 2008 nabyl účinnosti zákon o přeměnách, který vznikl jako důsledek implementace směrnice Evropského parlamentu č. 2005/56/ES o přeshraničních fúzích kapitálových společností s cílem zajistit podmínky pro přeshraniční fúze v rámci Evropské Unie. Článek se zaměřuje na prezentaci výsledků výzkumu, jehož cílem je identifikace vývoje charakteristických rysů přeshraničních fúzí s účastí české společnosti po dobu osmi let počínaje účinností zákona. Data byla ručně získána z veřejně dostupných zdrojů, z dokumentů uložených ve sbírkách listin rejstříkových soudů. Získaná data vypovídají o přetrvávajících odlišnostech v národních legislativních úpravách jednotlivých členských států, které nadále brání plnému rozvoji přeshraničních fúzí. Východiskem z této situace je dle autorek důslednější sjednocení legislativy zejména v oblasti účetního řešení v rámci celé Evropské Unie.

Klíčová slova: Přeshraniční fúze; Rozhodný den; Směrnice EU.

JEL klasifikace: G34, F36, M41.

1 Úvod

V roce 2005 byla přijata směrnice Evropského parlamentu č. 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností, která měla být implementována do právních řádů členských států do konce roku 2007. Tato směrnice je označována také jako Desátá směrnice. Jejím cílem bylo vytvoření jednotného prostředí pro snadnější realizaci přeshraničních fúzí kapitálových společností. Cílem tohoto článku je zmapovat, jaký vliv na četnosti a charakteristiky přeshraničních fúzí měla tato směrnice za uplynulých 8 let, tedy za roky 2008 až 2015 v České republice.

Hlavní přínosy Desáté směrnice jsou otevření vnitřního trhu a zjednodušení procesu přeshraniční fúze. Při přeshraniční fúzi dochází ke snižování provozních a organizačních nákladů v koncernech, neboť tyto fúze mají často formu reorganizace skupiny. Dceřiné společnosti sfúzují a vznikají z nich organizační složky. Vzniká tak silnější kontrola nad subjekty, ale také úspora nákladů. Příkladem jsou náklady na zasedání statutárních orgánů každé společnosti v jednotlivých zemích, které se díky fúzi sníží na jedinou, nástupnickou společnost. Větší úspory u organizačních

---

* Iveta Plucarová; Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, katedra finančního účetnictví a auditingu, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; email: <xplui00@vse.cz>.

Jana Skálová; Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, katedra finančního účetnictví a auditingu, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <jana.skalova@vse.cz>.

Článek je zpracován jako výstup projektu Fakulty financí a účetnictví VŠE v Praze, který je realizován v rámci institucionální podpory IP100040.

nákladů vznikají v případě přeshraničních fúzí, než je tomu u fúzí vnitrostátních. V projektech přeshraničních fúzí, které společnosti zveřejňují, je toto jeden z nejčastěji uváděných důvodů pro sloučení.

2 Přehled literatury

2.1 České zdroje

Přeshraničními fúzemi se z právního pohledu poprvé zabývali Kuhn a kol. (2010), kteří rozebírají jejich zasazení do českého obchodního práva. Podrobnosti k realizaci přeshraničních fúzí dle českého práva také rozebírá Dědič (2012).

Tuzemská literatura byla významně obohacena výsledky výzkumu grantu poskytnutého Grantovou agenturou pod číslem GAP403/10/1982 s názvem Komparativní analýza národních účetních a daňových systémů v EU s důrazem na přeshraniční fúze, který byl řešen v letech 2010–2012. Výsledky výzkumu byly zpracovány Ministerstvem spravedlnosti do novely zákona o přeměnách, která vstoupila v účinnost k 1. 1. 2012 a zavedla mimo jiné i flexibilitu rozhodného dne. Výsledky výzkumu rozdílů mezi zeměmi EU a možnosti, jak se s nimi vypořádat shrnuje (Skálová, 2012). Na úskalí v oblasti oceňování upozorňuje zejména Vomáčková (2013). Jak realizovat přeshraniční fúze mezi Českou a Slovenskou republikou a rozboru hlavním dopadům při fúzi mateřské a dceřiné společnosti na Slovensku popsala Skálová (2014).

Druhým grantem, který významně přispěl k rozšíření vědecké literatury o fúzích, byl grant GAP403/11/0447 s názvem Analýza daňových a účetních postupů při fúzích řešený v letech 2011–2013. Výsledky tohoto výzkumu pak mapují zejména vliv fúzí na změny hodnoty vykazovaných aktiv (Valouch a Králová, 2012) na vykazované výsledky hospodaření a růst či pokles EBIT (Valouch a kol., 2013). Nejsou opomenuty ani daňové vlivy, které jsou častým motivem pro realizaci fúzí vnitrostátních i přeshraničních (Valouch a Lemesko, 2014).

Tito autoři jsou pak inspirací pro řadu akademických prací, zkoumajících vliv fúzí na ekonomickou výkonnost a vykazovanou výši aktiv, vlastního kapitálu a provozního výsledku hospodaření, a to u realizovaných fúzí mezi lety 2009 až 2012 (Kubáňová, 2017).

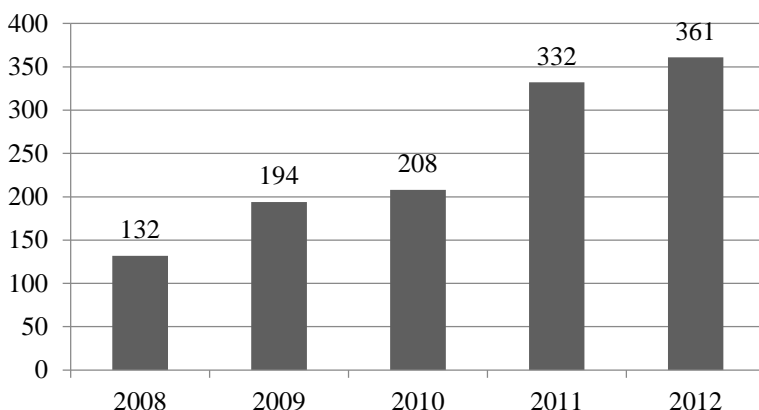
2.2 Mezinárodní zkoumání

Ze zahraničních autorů se právním postupům při přeshraničních fúzích na Slovensku věnuje Pala (2010), ocenění podniků při fúzích zkoumali Hečková, Chapčáková a Badida (2014).

Bohatá je i německá literatura k účetnímu zobrazení fúzí, např. Knüppel (2007) a k přeshraničním fúzím dle směrnic EU Kulenkamp (2009) a Behrens (2007) a Gerven (2014).

Z peněz Evropské unie byla také financována rozsáhlá analýza provedená v roce 2013, která zkoumala, zda v důsledku přijetí směrnice a její následné transpozice do národního práva členských států došlo k nárůstu počtu přeshraničních fúzí. Následující graf zobrazuje vývoj počtu přeshraničních fúzí v celé Evropské unii. Mezi lety 2008 a 2012 došlo k růstu počtu přeshraničních fúzí o 173 %, což lze přičítat jednak přijetí směrnice jednak vývoji ekonomiky v EU.

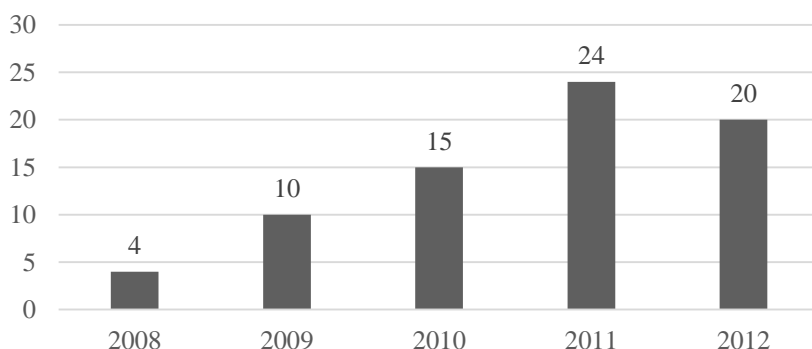
Obr. 1 Vývoj počtu přeshraničních fúzí v EU

Zdroj: Lexidale a Bech-Bruun (2013).

Přeshraniční fúze, jichž se účastnila společnost se sídlem v České republice, vykazovaly ve srovnatelném období také růst zobrazený na grafu č. 2. Přesto lze konstatovat, že se přeshraniční fúze s českou společností objevovaly méně často.

Obr. 2 Vývoj počtu přeshraničních fúzí s českou společností

Zdroj: vlastní analýza.

Skálová a Žárová (2012) tento jev vysvětlují především existencí rozdílů v národních legislativách jednotlivých členských států, a to konkrétně v oblasti

účetní regulace. Ta se týká zejména stanovení rozhodného dne, který představuje ekonomické a účetní spojení společností, dle směrnice odlišné od právních účinků fúze. Od rozhodného dne se totiž jednání zanikající společnosti považují za jednání uskutečněná z účetního hlediska na účet nástupnické společnosti.

Důvodem odlišností v účetních účincích fúze je volnost, kterou mají členské státy při transpozici směrnic do národních právních řádů. Ta způsobila nesoulad mezi právní úpravou přeshraničních fúzí jednotlivých zemí a vede k situacím, kdy přeshraniční fúze nemůže být mezi konkrétními zeměmi realizována takovým způsobem, aby byla v souladu s legislativou obou dotčených zemí. Tuto domněnku potvrzují i výsledky veřejné konzultace vyhlášené evropskou komisí 8. října 2014 (EK, 2015), zaměřené na zhodnocení stavu evropské legislativy v oblasti fúzí. V dotazníku bylo zaregistrováno celkem 151 odpovědí od orgánů veřejné moci, akademické obce, osob vykonávajících svobodná povolání (právníci, notáři), právnických i fyzických osob, obchodních komor atd., a to ze všech členských států, přičemž největší zastoupení bylo z Německa. V rámci dotazníku došlo k vyjádření většinového názoru o nadměrné autonomii, která byla členským státům dána v rámci transpozičních pravidel směrnice. Konkrétně problematiky rozhodného dne se týkal i jeden z položených dotazů: „Měla by být pravidla pro určení data účetních účinků harmonizována?“. Tato otázka byla zodpovězena 95 % respondenty, z nichž 71 % vyjádřilo podporu harmonizace. Zbylých 29 % je rozděleno mezi respondenty z orgánů veřejné moci, kteří se ze 14 % vyjádřili proti tomuto návrhu a z 15 % na otázku neodpověděli. 73 % respondentů, kteří se vyjádřili pro harmonizaci, by zároveň za toto datum označili rozhodný den, 20 % pak volilo den právních účinků fúze (pro ČR se jedná o datum zápisu fúze do obchodního rejstříku).

Právě rozhodný den označuje v českém prostředí okamžik, který je spojen s účetními účinky fúze, často označovaný jako den, do něhož se jednání zanikající společnosti považují z účetního hlediska za jednání uskutečněná na účet nástupnické společnosti. Dle české legislativy platné v době zpracování článku Skálové a Žárové musel rozhodný den následovat po okamžiku vyhotovení projektu fúze. U některých států (např. Polsko nebo Maďarsko) jsou však právní účinky spojeny s účinky účetními.

Odlišnosti české a polské účetní úpravy pro fúze v současné době zkoumala dvojice Pospíšil a Strojek-Filus (2017), která dospěla k závěru, že základní odlišností je, že polská účetní a právní úprava nezná rozhodný den v českém pojetí a používá spojení účetních a právních účinků v jediný den.

Také maďarská právní úprava nezná rozhodný den v českém pojetí, které ale vychází ze směrnice EU a spojuje právní a účetní účinky fúzí u maďarských společností (Haring, 2017).

Z tohoto důvodu je přeshraniční fúze maďarské či polské společnosti s českou společností možná pouze za předpokladu, že je rozhodný den stanoven na den

zápisu fúze do obchodního rejstříku. Pokud je rozhodný den stanoven jinak, např. na počátku účetního období, česká společnost uzavře účetnictví ke dni předcházejícímu rozhodný den, ale polská společnost vede své účetnictví bez přerušení až do zápisu fúze do obchodního rejstříku. Vznikl tedy tlak na úpravu legislativy, která by umožňovala rozhodný den stanovit volně. Tento tlak vyústil v novelu zákona o přeměnách (zákon č. 355/2011 Sb.). Díky této novele bylo společností umožněno stanovit rozhodný den i do budoucnosti, tedy tak, že následuje po dni vyhotovení projektu, nejpozději však na den právních účinků fúze. Hlavním důvodem novely tedy bylo umožnit realizovatelnost přeshraničních fúzí českých společností v rámci celé Evropské unie. Požadovaným výsledkem bylo zvýšit četnost těchto přeshraničních fúzí.

3 Provedení výzkum všech přeshraničních fúzí s českým prvkem

Cílem našeho výzkumu bylo analyzovat všechny zamýšlené i realizované přeshraniční fúze mezi roky 2008 až 2015. Při analýze přeshraničních fúzí do České republiky a z České republiky, provedených v letech 2008 a 2015, jsme vycházeli z veřejně dostupných informací z internetových portálů ov.gov.cz a www.justice.cz.

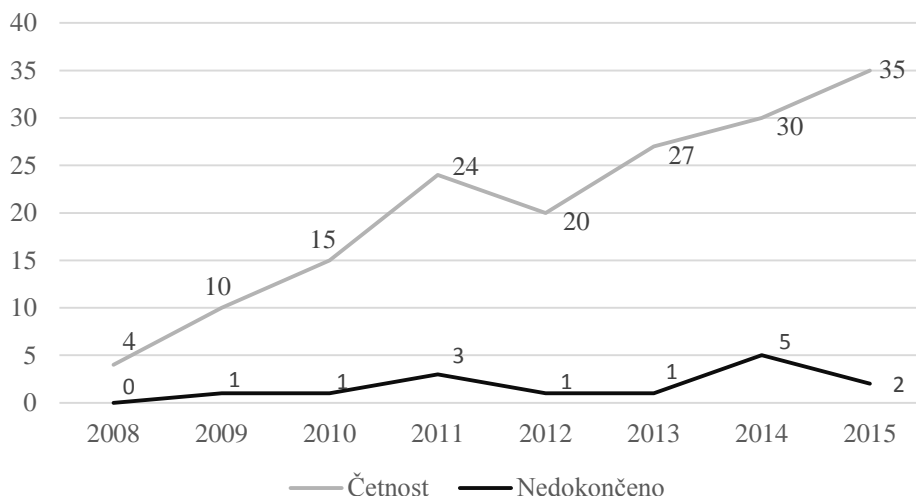
Nejprve byly nalezeny veškeré přeshraniční fúze zapsané do Obchodního věstníku v daných letech a následně na portálu justice.cz byly zjišťovány podrobnosti o konkrétních přeshraničních fúzích. Zjišťovány byly následující údaje: názvy zanikajících a nástupnických společností, jejich právní formy a sídla, rozhodný den fúze, den zápisu přeshraniční fúze do obchodního rejstříku, den zápisu do sbírky listin, způsob provedení fúze, ocenění jmění a vztah fúzujících společností. V případě, že nástupnická společnost má sídlo v zahraničí a v českém obchodním rejstříku nebyly nalezeny informace o zápisu této fúze, byly dohledávány informace na zahraničních obchodních rejstřících.

Toto zkoumání přinese odpověď i na otázku, jak se harmonizace českého právního prostředí promítla do četnosti přeshraničních fúzí, jejich časové i finanční náročnosti a jaké společnosti do těchto procesů vstupují. Z níže uvedeného grafu č. 3, zobrazujícího všechny zamýšlené a dokončené fúze je sice zřetelné, že k nárůstu četnosti fúzí opravdu došlo, růst však nebyl natolik významný, jak bylo od novely zákona o přeměnách očekáváno. Po nabytí účinnosti v roce 2012 došlo během tří let k nárůstu o pouze 15 případů. Pozitivní zprávou je, že k dokončení celého procesu přeshraniční fúze došlo v majoritě případů¹.

---

¹ Častým důvodem pro ukončení příprav u nedokončených fúzí byla likvidace zúčastněné společnosti.

Obr. 3 Vývoj počtu přeshraničních fúzí s českou společností

Zdroj: vlastní analýza.

3.1 Právní a účetní účinky přeshraniční fúze

Po novelizaci zákona o přeměnách od 1. 1. 2012 je možno stanovit rozhodný den na počátek přípravy procesu fúze nebo ho spojit s právními účinky fúze.

Může tak dojít ke dvěma možnostem průběhu přípravy přeměny a zachycení ocenění jmění do účetnictví z hlediska času. První možnost je, že bude rozhodný den následovat bezprostředně po konečné účetní závěrce, která bude použita pro ocenění jmění. Pak je možno si představit scénář takový, že k datu 31. 12. je sestavena konečná účetní závěrka, datum 1. 1. je rozhodný den, k němuž je sestavena zahajovací rozvaha.

Druhou možností je, že nové účetní období započne 1. 1. a bude připravován projekt fúze. Teprve po jeho schválení na valné hromadě nastane rozhodný den, který může být spojen s právními účinky. Ke dni předcházející rozhodný den bude sestavena konečná účetní závěrka a k rozhodnému dni zahajovací rozvaha. Tato možnost byla do českého práva zakomponována právě proto, aby byly zjednodušeny procesy přeshraničních fúzí s těmi zeměmi, které neimplementovaly směrnici EU správným způsobem.

Právě rozdílný pohled na fúzi z právního a účetního pohledu v jednotlivých státech znemožňuje fúze společností z některých zemí. Ne ve všech členských zemích je nahlíženo na rozhodný den stejně, jak bylo ve výzkumu autorek Žárové a Skálové (2012) uvedeno.

Při zkoumání vývoje přeshraničních fúzí zejména od roku 2012 bylo dále sledováno, zda společnosti zúčastněné na fúzi využily možnosti, které jim v oblasti

stanovení rozhodného dne poskytl novela zákona o přeměnách. Toto zjištění vycházelo ze situace, zda rozhodný den předchází uložení projektu fúze do sbírky listin rejstříkového soudu či nikoliv.

Kladná prodleva v tabulce č. 1 naznačuje situaci, kdy rozhodný den předchází dni vyhotovení projektu. Je patrné, že tyto případy jsou mnohem častější než ty, u nichž rozhodný následuje den po dni vyhotovení projektu. Den právního účinku fúze a rozhodný den se shodovaly pouze v 10 případech. Stejně jako u celkové četnosti přeshraničních fúzí lze tedy konstatovat, že novela zákona o přeměnách nevedla k významným změnám v podobě fúzí.

Celkový medián prodlevy mezi založením projektu do sbírky listin a rozhodným dnem má hodnotu 136 dní. Rozhodný den se tedy v českém prostředí obvykle stanovuje zpětně, a to čtyři až pět měsíců před dnem vyhotovení projektu.

Tab. 1 Prodleva dne založení projektu do sbírky listin a rozhodného dne

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Medián ve dnech	48	147	179	180	85	81	168	98	136
Průměr ve dnech	53	161	152	166	71	65	138	136	122
Kladná prodleva (četnost)	4	8	15	24	15	20	24	30	140
Záporná prodleva (četnost)		2			5	7	6	5	25

Zdroj: vlastní analýza.

3.2 Forma fúze

Ze všech 165 zkoumaných projektů se pouze ve dvou případech jednalo o přeshraniční fúzi splynutím. Fúzí tedy většinou nevzniká nová společnost, ale dochází ke spojení již existujících společností.

Tab. 2 Rozdělení fúzí dle typu

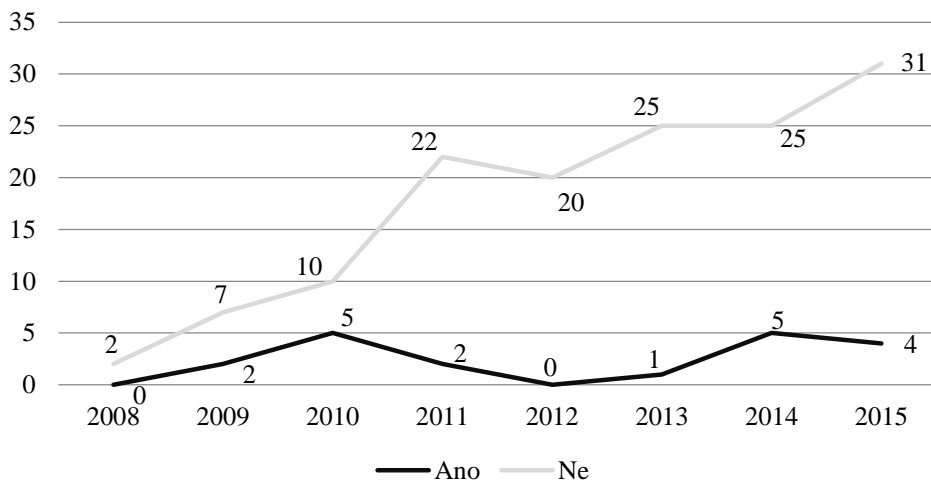
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Sloučení	4	10	14	24	20	26	30	35	163
Splynutí	0	0	1	0	0	1	0	0	2
Celkem	4	10	15	24	20	27	30	35	165

Zdroj: vlastní analýza.

Důvodem pro takto vysokou preferenci sloučení je skutečnost, že při jeho realizaci není vyžadováno přecenění jmění zanikající společnosti za předpokladu, že jmění nástupnické společnosti není zvyšováno ze jmění zanikajících společností. Preference tohoto typu fúze byla demonstrována i v jednom ze zkoumaných projektů fúze, z něhož vyplývalo, že nástupnická společnost vznikla pouhé tři dny před rozhodným dnem. Lze tedy usoudit, že příčinou pro datum vzniku nástupnické společnosti, byla právě forma realizované fúze.

Přecenění jmění přináší zúčastněným společnostem administrativní i nákladovou zátěž. Domněnku, že se společnosti snaží přecenění vyhnout, potvrzuje i následující graf č. 4, z něhož vyplývá, že k přecenění jmění došlo pouze ve 12 % případů.

Obr. 4 Přecenění znalcem

Zdroj: vlastní analýza.

I v rámci přecenění může odlišnou transpozicí směrnice docházet ke vzniku překážek realizace přeshraniční fúze, které plynou z odlišného zachycení přecenění (v některých zemích se do účetnictví přecenění promítá, jinde ne), či z odlišně stanovené oceňovací báze nebo okamžiku pro přecenění pro účely účetnictví.

Například dle bulharského či slovenského práva při fúzi vždy vzniká povinnost ocenit jmění zanikající společnosti na fair value, ale v České republice je tato povinnost podmíněna zvýšením kapitálu nástupnické společnosti. Při těchto fúzích by tedy pro správné provedení přeshraniční fúze v ČR bylo nutné zvýšit základní kapitál české nástupnické společnosti.

Pro správné zobrazení fúzí v účetnictví by měl být aplikován obecný princip true and fair view, tedy věrného zobrazení skutečnosti v účetnictví a ocenění na úrovni fair value by mělo být používáno pouze tam, kde se jedná o změnu vlastnických poměrů a jde o skutečné nové nabytí majetku nabyvatelem. Cílem, ke kterému bychom měli směřovat, je přednost ekonomické podstaty před právní formou. K tomu je však zatím dlouhá cesta, protože české pojetí fúzí dovoluje přecenění zanikající společnosti ve vazbě na navýšení základního kapitálu nástupnické společnosti ze jmění zanikající. Tento koncept vychází z toho, že vlastníci zanikající společnosti získávají za svůj „vklad“ nové podíly nebo akcie.

Oblast oceňování nabývaných podniků při fúzích je považována za poměrně složitou a snadno zneužitelnou (Vomáčková, 2012). Další komplikací také mohou být daňové dopady zaúčtovaného přecenění, které může být v některých zemích zdaňováno (Slovensko, Německo).

3.3 Vlastnická struktura realizovaných fúzí

Z provedených výzkumů tuzemských fúzí vyplynulo, že fúze jsou více než v 95 % případů realizovány mezi podniky ve skupině. Spojení cizích subjektů procesem fúze je spíše výjimečné, nejprve zpravidla dochází k akvizici (nákupu) dceřiné společnosti a následně pak k fúzi. Tomuto vnitrostátnímu přístupu odpovídají i přeshraniční fúze.

Náš výzkum se zaměřil na zkoumání vztahu mezi nástupnickou a zanikající společností. Označení složitější struktura v níže uvedené tabulce představuje situace, kdy fúzovaly mateřská společnost s dceřinou a vnukovskou, případně jiné kombinace (sestry a dcera jedné z nich), vždy se však v rámci této kategorie jedná o propojené osoby.

Výzkum zároveň prokázal, že přeshraniční fúze zřídka probíhají mezi nespojenými osobami. Není překvapením, že nejčastější jsou up-stream fúze, u nichž dochází ke sloučení dceřiné společnosti do matky.

S propojeností zúčastněných společností se pojí i problematika výměnného poměru. Jedná se o poměr, v jakém dochází k výměně akcií/podílů zanikajících společností za akcie/podíly nástupnické společnosti. K výměně samozřejmě nedochází, pokud

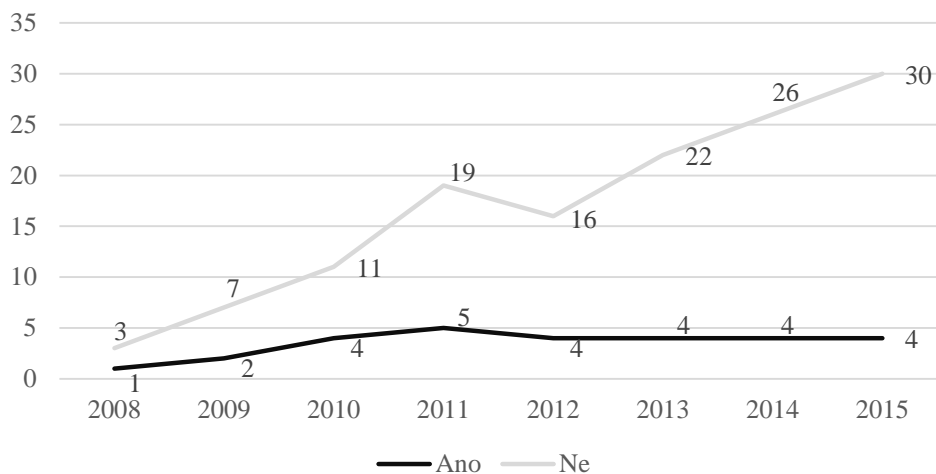
Tab. 3 Vlastnická struktura

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Dcera do matky	2	6	7	15	11	11	12	16	80
Matka do dcery			2	1	1	2	2	2	10
Sestry	2	4	5	6	6	13	15	14	65
Složitější struktura			1	2	2	1		1	7
Bez vztahu							1	2	3
Celkem	4	10	15	24	20	27	30	35	165

Zdroj: vlastní analýza.

jsou akcie/podíly v zanikající i nástupnické společnosti v držení stejné osoby, popř. stejných osob ve stejném poměru. Z grafu č. 5 vyplývá, že ke stanovení výměnného poměru nedochází příliš často, což koresponduje s předchozím závěrem o majoritním zastoupení úzce propojených zúčastněných osob.

Obr. 5 Stanovení výměnného poměru

Zdroj: vlastní analýza.

3.4 Velikost fúze (počet zúčastněných společností)

Dalším zkoumanou oblastí byl počet zúčastněných společností. Mezi nejobvyklejší ve vnitrostátních transakcích patří fúze pouze dvou společností. U přeshraničních fúzí jsme dospěli ke stejnému závěru. Z hlediska počtu se fúzí ve sledovaném období zúčastnilo celkem 402 společností.

Tab. 4 Počet zúčastněných společností

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
2	3	7	11	19	17	20	27	31	135
3	1	2	2	2	2	4	1		14
4		1			1	1		2	5
5			1	1		1		1	4
6				2		1			3
7			1				1	1	3
11							1		1
Celkem fúzí	4	10	15	24	20	27	30	35	165
Celkem společností	9	24	40	61	44	67	75	82	402

Zdroj: vlastní analýza.

Typicky se fúze účastní pouze jedna nástupnická a jedna zanikající společnost. Více než dvě zanikající společnosti se objevují zcela výjimečně, zpravidla se jedná o sesterské společnosti. Ve fúzích s více zúčastněnými společnostmi se často

kombinuje tuzemská fúze s přeshraniční, např. do české nástupnické společnosti zaniká jedna česká a druhá slovenská společnost. V roli nástupnické společnosti se poněkud nečekaně častěji vyskytuje česká společnost.

Jak ukazují konkrétní data, pokud se v rámci jednoho koncernu „povede“ jedna přeshraniční fúze, přistupuje pak koncern k opakování úspěšně realizovaného scénáře a přeshraniční fúzi pak opakuje i v dalším roce. Příkladem může být česká společnost ALPIQ ENERGY SE, do které se přeshraniční fúzí v roce 2009 sloučily slovenská a rakouská společnost. Do stejné společnosti v roce 2010 fúzovala maďarská společnost a polská společnost a v roce 2014 přišla i fúze s litevskou společností. Další příkladem je česká společnost DATART INTERNATIONAL, a.s., do které nejprve v roce 2011 fúzovala slovenská společnost a v roce 2015 pak lucemburská. Dvě přeshraniční fúze proběhly také ve skupině J&T FINANCE, do české společnosti nejprve fúzovala v roce 2014 kyperská společnost a v roce 2015 pak slovenská společnost.

3.5 Odchody z ČR nebo stěhování do ČR?

Při zpracování přeshraničních fúzí nás nejvíce zajímala otázka, zda jsou přeshraniční fúze používány spíše k odchodu společností do zahraniční nebo zda se zahraniční společnosti spíše „stěhují“ do České republiky. Jak ukázala analýza, tak Česká republika patří spíše mezi cílové destinace, protože z celkového počtu 165 přeshraničních fúzí, skončila nástupnická společnost v ČR v 95 případech. Níže uvedená tabulka č. 5 uvádí jako českou nástupnickou společnost v 88 případech, k tomu přičítáme i 7 případů složitějších fúzí, kde bylo více zúčastněných společností a do české nástupnické společnosti zanikala jak česká zanikající společnost, tak i zahraniční zanikající společnost.

Tab. 5 Postavení české společnosti

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Nástupnická	3	2	8	6	12	18	20	19	88
Zanikající	1	8	5	15	8	8	10	15	70
Nástupnická i zanikající			2	3		1		1	7
Celkem	4	10	15	24	20	27	30	35	165

Zdroj: vlastní analýza.

Pokud budeme zkoumat, kolik společností odešlo díky přeshraničním fúzí ve stejném časovém období z Maďarska, zjistíme, že odešlo 54 společností, naopak do Maďarska přišlo pouhých 6 společností z ciziny (Haring, 2017).

V roli zanikající společnosti přicházející do Čech se pak téměř v polovině případů objevují slovenské společnosti, následované společnostmi ze zemí s výhodnějšími daňovými podmínkami, konkrétně z Nizozemí, z Kypru a Lucemburska. Níže

uvedený obrázek v odstínech šedé zobrazuje země sídla zanikajících společností zkoumaných fúzí. Tmavší odstíny označují větší četnost v rámci vzorku.

Jak je vidět z obrázku č. 6, Česká republika je pro slovenské společnosti velmi oblíbeným cílovým místem.

Tato frekvence přeshraničních fúzí je dána neexistencí jazykové bariéry a velkou shodou v právních, účetních a daňových předpisech. Celá řada účetních předpisů platných na Slovensku vychází ze společného základu, který byl položen do roku 1993.

Pokud bychom zkoumali, které společnosti naopak míří na Slovensko, pak zjistíme, že v letech 2010 až 2015 bylo dokončeno 60 přeshraničních fúzí z ciziny na Slovensko, při nichž přišlo 46 společností z Maďarska, což představuje 76 % všech přeshraničních fúzí „dovnitř“ na Slovensko (Haring, 2015). Také tato frekvence maďarsko-slovenských přeshraničních fúzí je dána blízkostí obou zemí a množstvím Slováků mluvících dobře maďarsky.

Obr. 6 Země zanikajících společností

Slovensko	49,50 %
Nizozemí	10,30 %
Kypr	9,30 %
Lucembursko	7,20 %
Polsko	5,20 %
Rakousko	4,10 %
Lichtenštejsko	3,10 %
Maďarsko	3,10 %
Německo	3,10 %
Francie	2,10 %
Bulharsko	1,00 %
Litva	1,00 %
Švédsko	1,00 %

Zdroj: vlastní analýza.

V ostatních případech, kdy je česká společnost v postavení zanikající společnosti, se seznam zemí sídla nástupnických zemí rozšiřuje o Belgii, Finsko, Irsko, Itálii, Maltu, Rumunsko a Velkou Británii. Naopak nedochází k fúzi do Bulharska, Litvy, Maďarska a Švédska.

Obr. 7 Země nástupnických společností

Slovensko	23,60 %
Kypr	20,80 %
Nizozemí	11,10 %
Německo	8,30 %
Rakousko	8,30 %
Lucembursko	5,60 %
Belgie	4,20 %
Velká Británie	4,20 %
Finsko	2,80 %
Francie	1,40 %
Itálie	1,40 %
Lichtenštejsko	1,40 %
Malta	1,40 %
Polsko	1,40 %
Rumunsko	1,40 %

Zdroj: vlastní analýza.

Přestože Slovensko opět hraje nejvýznamnější roli, jeho podíl na všech zemích klesnul o přibližně 26 procentních bodů. Naopak výskyt kyperských společností se zdvojnásobil. Fúze do zemí jako je Kypr, Nizozemí, Lichtenštejsko lze zdůvodnit snahou dosáhnout na nižší korporátní zdanění nebo se zbavit povinnosti zveřejňování korporátních informací. U společností se sídlem na Kypru a v Nizozemí nebylo v rámci analýzy možné většinu informací zjistit, a jediným zpracovatelným materiálem byl projekt fúze, který zveřejnila česká protistrana ve sbírce listin.

Zúčastněné společnosti uskutečňovaly činnost formou akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, evropské společnosti (SE) nebo družstva. Jednoznačně nejčastější právní formou je společnost s ručením omezeným následovaná akciovou společností. Evropské společnosti se objevují výhradně v pozici nástupnické společnosti. Družstva se ve sledovaném objevila pouze jednou, v roce 2014, kdy došlo ke sloučení dvou družstev. Jedná se také o jednu z fúzí, která nebyla dokončena. Různé kombinace právních forem uvádí tabulka č. 6.

Tab. 6 Kombinace právních forem

Kombinace právních forem	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
a. s. => a. s.	1	1	4	2	4	7	7	5	31
s. r. o. => s. r. o.	1	5	7	10	10	11	8	20	72
a. s. => s. r. o.	2			3	2	2	2	4	15
a. s. => SE		1				1	3	1	5
s. r. o. => a. s.		1	2	6	3	3	4	3	22
s. r. o. => SE		1	2	1		1	2		7
a. s. + s. r. o. => a. s.		1		2	1	2	1	2	9
a. s. + s. r. o. => s. r. o.							1		1
a. s. + s. r. o. => SE							1		1
družstva							1		1

Zdroj: vlastní analýza.

4 Závěr

Směrnice podporuje přeshraniční aktivity společností v rámci Evropské unie. Jejím cílem je umožnit snížení nákladů formou přeshraničních fúzí a zvýšit tak konkurenceschopnost evropských společností. Plnění tohoto cíle však naráží na nekompatibilitu právních řádů jednotlivých členských států, která byla zapříčiněna volnými pravidly transpozice směrnice. Prvním východiskem z této situace může být tzv. česká cesta, která umožnila variantnost ve volbě postupů pro fúze a dovoluje se tak českým společnostem přizpůsobit při volbě účetních souvislostí pravidlům jiného státu.

Druhou teoretickou variantou je zpřesnění transpozičních pravidel na celoevropské úrovni, tedy novelizace směrnice s detailnějším propracováním dalších souvislostí přeshraničních fúzí pro evropské státy. Příklad z České republiky, kde po zavedení flexibility rozhodného dne pro přeshraniční fúze formou novely zákona o přeměnách z roku 2011 dokazuje, že došlo k nárůstu počtu přeshraničních fúzí, avšak tato individuální úprava legislativy pouze jednoho členského státu je nedostatečná. Po změně či sjednocení pravidel vícero členských států lze očekávat zvýšenou aktivitu společností v oblasti fúzí díky dalšímu zjednodušení jejich realizace. Z pohledu společností se sídlem na území České republiky se v letech 2008–2015 realizovaly především zjednodušené fúze, jelikož zúčastněné osoby byly kapitálově propojené a nedocházelo k přecenění jmění znalcem, nedocházelo ke zvýšení základního kapitálu nástupnické společnosti ze jmění zanikajících společností. Z důvodu kapitálové propojenosti zúčastněných společností nebyl stanoven ani výměnný poměr. Fúzí se obvykle zúčastňovaly pouze dvě společnosti, typicky stejné právní formy.

Literatura

BEHRENS, F. O., 2007. *Die grenzüberschreitende Verschmelzung nach der Richtlinie 2005/56/EG*. Göttingen: Cuvillier Verlag.

DĚDIČ, J., a kol., 2012. *Přeměny obchodních společností a družstev pro podnikatelskou praxi*. Praha: Bova-Polygon.

EK [Evropská komise], 2015. *Feedback Statement summary of responses to the Public Consultation on Cross Border Mergers and Divisions* [online]. [cit. 15. 1. 2017]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2014/cross-border-mergers-divisions/docs/summary-of-responses_en.pdf>.

GERVEN, V. D., 2014. *Cross-Border Mergers in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

HARING, T., 2015. *Slovenské přeshraniční fúze*. Bakalářská práce. Praha: VŠE v Praze.

HARING, T., 2017. *Komparativní analýza přeshraničních fúzí – srovnání České republiky a Maďarska*. Diplomová práce. Praha: VŠE v Praze.

HEČKOVÁ J., CHAPČÁKOVÁ, A., BADIDA, P., 2014. Aktuálne problémy ohodnocovania podnikov pri fúziách a akvizíciách a ich riešenie. *Ekonomický časopis*. Roč. 62, č. 7, s. 743–766.

KNUPPEL, M., 2007. *Bilanzierung von Verschmelzungen nach Handelsrecht, Steuerrecht und IFRS*. Berlin: Erich Schmidt Verlag.

KUBÁŇOVÁ, A., 2017. *Fúze obchodních korporací a jejich vliv na finanční situaci*. Diplomová práce. Praha: VŠE v Praze.

KUHN, P., a kol., 2010. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář*. Praha: C. H. Beck.

KULENKAMP, S., 2009. *Die grenzüberschreitende Verschmelzung von Kapitalgesellschaften in der EU*, Baden-Baden: Nomos.

LEXIDALE, BECH-BRUUN, 2013. *Study on the application of the Cross-Border Mergers Directive: For the Directorate General for the Internal Market and Services, the European Union* [online]. 2013 [cit. 20. 11. 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/mergers/131007_study-cross-border-merger-directive_en.pdf>.

PALA, R., PALOVÁ, I., LEONTIEV, A., 2010. *Cezhraničné fúzie*. Praha: C. H. Beck.

POSPÍŠIL, J., STROJEK-FILUS, M., 2017. Comparison of Accounting for Mergers in the Czech Republic and Poland. In: *New Trends in Finance and Accounting*. Proceedings of the 17th Annual Conference on Finance and Accounting. Praha: University of Economics, Prague.

SKÁLOVÁ, J., ŽÁROVÁ, M., 2012. Překážky při realizaci přeshraničních fúzí v Evropské unii. *Současná Evropa*. Roč. 2012, č. 2, s. 83–104.

SKÁLOVÁ, J., 2012. *Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.

SKÁLOVÁ, J., 2014. Daňová a účetní úprava fúzí na Slovensku. *Český finanční a účetní časopis*. Roč. 9, č. 2, s. 119–130. doi: 10.18267/j.cfuc.399.

VALOUCH, P., KONEČNÝ, A., KRÁLOVÁ, M., 2013. Influence of a merger on EBIT of merged companies in the Czech Republic. In: *European Financial Systems 2013*. Proceedings of the 10th International Scientific Conference. Brno: Masaryk University.

VALOUCH, P., KRÁLOVÁ, M., 2012. Influence of a merger on the value of assets of merged companies in the Czech Republic. In: *European Financial Systems 2012*. Proceedings of the 11th International Scientific Conference. Brno: Masaryk University.

VALOUCH, P., LEMESHKO, A., 2014. Tax Considerations and Merger Activity in National and International Context: Empirical Evidence from the Czech Republic. In: *European Financial Systems 2014*. Proceedings of the 11th International Scientific Conference. Brno: Masaryk University.

VOMÁČKOVÁ, H., 2013. Oceňování a přeceňování při přeměnách (fúzí a rozdělování) obchodních společností a družstev v účetnictví v České republice. *Český finanční a účetní časopis*. Roč. 10, č. 3, s. 110–113. doi: 10.18267/j.cfuc.374.

Cross-border mergers on the rise – are they?

Iveta Plucarová – Jana Skálová

Abstract:

The Transformation Act came into effect in 2008 as a consequence of transposition of the Directive 2005/56/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on cross-border mergers of limited liability companies. The directive aims to secure conditions for cross-border mergers within the European Union. This paper focuses on presentation of results of a study whose aim was to identify the development of characteristics of the cross-border mergers with the participation of a Czech company within eight years after the effective date of the Transformation Act. The analysis is based on real life data of mergers. The research focuses on the development of quantity and type of cross-border mergers whose project was filed in the public register, quantity of finished mergers, number of participating companies and the country under whose legal system the participating companies operate, the position of Czech companies, ownership structure of participating companies, their legal form. The obtained data reveal the persistent differences in the national law of the member states which prevent the proliferation of cross-border mergers. According to the authors, this situation can be solved by the unification of the cross-border mergers legislation within the European Union as a whole.

Keywords: Cross-border mergers; The decisive day; EU Directive.

JEL Classification: G34, F36, M41.